

UUET PAIKAT JA UUET KAUPUNGIT

Ensimmäiset Ruijhaan siirtynheet asetettiin jokivarsille ja vuononpohjille. Siellä het viljoihin maata, piettiin elläimiä, pyyettiin kallaa ja kaaettiin tukkipuita taloja varten.

Vuen 1830 jälkhiin tämä alko muuttumhaan. Eelhenki usseimat viljoihin maata, mutta nyt alethiin hakemhaan kans palkalista työtä. Ihmiset siirythiin likemäs merta ja kauvemas öysthään, eriliikaisesti Varenginvuonhoon.

Kaupungit ja fiskuväärit kasuthiin. Vesisaaresta tuli kväänitten oma "pääkaupunki" missä het asuthiin tivhisti yhessä joko omissa kaupunginosissa tahi vuonon varrele kasunheissa uusissa kylissä. Monet matkustethiin eelheen Amerikkhaan.

Nye steder og nye byer

De første innvandrene bosatte seg langs elvene og innerst i fjordene. Der dyrket de jorda, holdt husdyr, fisket og skaffet seg tømmer til å bygge hus.

Etter 1830 skiftet innvandringen karakter. Fortsatt dyrket de fleste jorda, men det ble samtidig mer og mer vanlig å skaffe seg lønnet arbeid. Folk flyttet nærmere havet samtidig som de flyttet lenger østover, først og fremst til Varangerfjorden.

Byer og fiskevær vokste. Vadsø ble kvenenes egen "hovedstad" hvor innvandrene levde tett sammen i egne bydeler, eller i nye landsbyer lenger ut langs fjorden. Mange reiste videre til Amerika.

UUET YSTÄVÄT JA UUET PERHEET

Ruijhaan siirtynheet olthiin tervetulheet maahan. Het olthiin sepät työtelijät, saathiin uusia ystäviä ja perustethiin uusia perheitä. Vaikka monet menthiinki naimishiin toistensa kans, niin yhä useammin suomalaiset ja tornionlaaksolaiset miehet naithiin saamelaiten kans. Siiheen laihiin het päästhiin omistamhaan poroja, ja saathiin sikkarin leipätyön.

Hiljemin oli tavalista mennä naimishiin myös ruijalaisten kans. Niin oli helpompi soppeutua ruijalaisheen yhtheiskunthaan. Kaikista köyhiimille kävi huonomin. Heät, jotka ei pärjänheet itte, lähätethiin takasin sinne mistä het olthiin tulheetki. Tämä koski eriliikaisesti yksinäisiä vaimoja, joila oli lapsia. Esimerkiksi "Piika" Brith Kaisa Kollajärvi lähätethiin takasin 8 viikon vanhaan lapsen kans vuona 1870.

Nye venner og nye familier

Innvandrene var velkomne til Norge. De var flinke til å jobbe, skaffet seg nye venner og stiftet nye familier. Selv om de fleste giftet seg med hverandre, var det til å begynne med mange menn fra Finland og Tornedalen som giftet seg inn i en samisk familie. Da fikk de tilgang på reinsdyr og var sikret arbeid som det var mulig å leve av.

Seinere ble det også vanlig å gifte seg med en nordmann. Det gjorde det lettere å bli del av det norske samfunnet. De fattigste gikk det verre med. Folk som ikke klarte seg selv ble sendt tilbake dit de kom fra. Dette rammet særlig enslige kvinner med barn, for eksempel "Pigen" (tjenestjenta) Brith Kaisa Kollajärvi som ble sendt tilbake med sitt 8 uker gamle barn i 1870.

KVÄÄNIT

Niitä ihmisiä, jotka Tornionlaaksosta ja Suomesta siirtythiinNorjanFinmarkkhuunjaPohjais-Tromsshaan,kuttuthiin kvääniksi. Kvääneillä oon aikojen kuluessa ollu monta eri roolia. Aluksi kväänit olthiin tervetulheet Ruijhaan, mutta sitte heitä tulthiin jo niin paljon, ette Ruijan autoriteetit nähthiin heät jo vaaraksi.

Het pöläthiin, ette Suomesta siirtynheet alettais vaatimhaan ittele Ruijan maata ja liitettäis sen ensistä suomalais-ryssäläisheen valtioon ja hiljemin osaksi suur-Suomea. Niinpä autoriteetit haluthiin, ette Ruijhaan siirtynheet soppeuvuthaan ruijalaisheen yhtheiskunthaan. Het perustethiin uusia kouluja ja kirkkoja, joitten avula vahvistethiin ruijan kieltä.

Tääpäinä oon aivan toisin. Kväänit oon luonolinen osa ruijalaista yhtheiskuntaa. Monet haluthaan pittää kiini omista juurista. Heilä oon omat järjestöt ja kulttuurifestivaalit. Autoriteetit oon päättänheet, ette kväänit oon oma vähemistö Ruijassa, ja kväänin kieli oon oma kieli.

"De var flinke til å jobbe, skaffet seg nye venner og stiftet nye familier."

Kvener

Innvandrere fra Tornedalen og Finland til Finnmark og Nord-Troms i Norge blir kalt kvener. Opp igjennom tidene har navnet blitt tolket på forskjellige måter. Fra å være velkomne, ble kvenene etter hvert så mange at norske myndigheter definerte dem som en fare.

Myndighetene fryktet at innvandrere fra Finland skulle gjøre krav på norsk land som del av et stort finsk-russisk rike og seinere et storfinsk rike. Ulike tiltak ble derfor satt i gang for at de skulle tilpasse seg i det norske samfunnet. Nye skoler og kirker som skulle styrke bruken av det norske språket, er eksempler på det.

I dag er det annerledes. Kvenene er en naturlig del av det norske samfunnet. Mange er opptatt av å holde på sine røtter. De har sine egne organisasjoner og feirer seg selv gjennom egne kulturfestivaler. Myndighetene har bestemt at kvenene er en egen norsk minoritet og kvensk er anerkjent som et eget språk.

"Innvandrere fra Tornedalen og Finland til Finnmark og Nord-Troms i Norge blir kalt kvener."

UUET PAIKAT JA UUET KAUPUNGIT

Ensimmäiset Ruijhaan siirtynheet asetettiin jokivarsille ja vuononpohjille. Sielä het viljothiin maata, piethiin elläimiä, pyyethiin kallaa ja kaaethiin tukkipuita taloja varten.

Vuen 1830 jälkhiin tämä alko muuttumhaan. Eelhenki usseimat viljothiin maata, mutta nyt alethiin hakemhaan kans palkalista työtä. Ihmiset siirythiin likemäs merta ja kauvemas öysthään, eriliikaisesti Varenginvuonhoon.

Kaupungit ja fiskuväärit kasuthiin. Vesisaaresta tuli kväänitten oma "pääkaupunki" missä het asuthiin tivhisti yhessä joko omissa kaupunginosissa tahi vuonon varrele kasunheissa uusissa kylissä. Monet matkustethiin eelheen Amerikkhaan.

Nya platser och nya städer

De första invandrarna bosatte sig längs älvarna och längst in i fjordarna. Där odlade man, höll boskap, fiskade och skaffade sig timmer för att bygga hus.

Efter 1830 bytte invandringen karaktär. De flesta fortsatte med att bruka jorden, men det blev också alltmer vanligt att skaffa sig ett lönearbete. Folk bosatte sig nu närmare havet och också längre österut, framför allt vid Varangerfjorden.

Städer och fiskelägen växte. Vadsö blev kvänernas egen "huvudstad", där invandrarna levde nära varandra i egna stadsdelar, eller i nya byar längre ut efter fjorden. Många reste vidare till Amerika.

UUET YSTÄVÄT JA UUET PERHEET

Ruijhaan siirtynheet olthiin tervetulheet maahan. Het olthiin sepät työtelijät, saathiin uusia ystäviä ja perustethiin uusia perheitä. Vaikka monet menthiinki naimishiin toistensa kans, niin yhä useammin suomalaiset ja tornionlaaksolaiset miehet naithiin saamelaisten kans. Siiheen laihiin het päästhiin omistamhaan poroja, ja saathiin sikkarin leipätyön.

Hiljemin oli tavalista mennä naimishiin myös ruijalaisten kans. Niin oli helpompi soppeutua ruijalaisheen yhtheiskunthaan. Kaikista köyhiimille kävi huonomin. Heät, jotka ei pärjänheet itte, lähätethiin takasin sinne mistä het olthiin tulheetki. Tämä koski eriliikaisesti yksinäisiä vaimoja, joila oli lapsia. Esimerkiksi "Piika" Brith Kaisa Kollajärvi lähätethiin takasin 8 viikon vanhaan lapsen kans vuona 1870.

Nya vänner och nya familjer

Invandrarna var välkomna till Norge. De arbetade flitigt, skaffade sig nya vänner och startade nya familjer. Även om de flesta gifte sig inom gruppen, var det till att börja med många män från Finland och Tornedalen som gifte in sig i samiska familjer. Då fick de tillgång till renar och därmed arbete som det var möjligt att leva på.

Senare blev det också vanligt att gifta sig med en norrmän. Det gjorde att det blev lättare att komma in i det norska samhället. De fattigaste gick det inte lika bra för. Folk som inte klarade sig själva skickades tillbaka. Detta drabbade särskilt ensamma kvinnor med barn. Ett exempel är pigan Britta Kajsa Kollajärvi som år 1870 skickades tillbaka med sitt åtta veckor gamla barn.

KVÄÄNIT

Niitä ihmisiä, jotka Tornionlaaksosta ja Suomesta siirtythiin Norjan Finmarkkhuunja Pohjais-Tromsshaan, kuttuthiin kvääniksi. Kväänillä oon aikojen kuluessa ollu monta eri roolia. Aluksi kväänit olthiin tervetulheet Ruijhaan, mutta sitte heitä tulthiin jo niin paljon, ette Ruijan autoriteetit nähthiin heät jo vaaraksi.

Het pöläthiin, ette Suomesta siirtynheet alettais vaatimhaan ittele Ruijan maata ja liitettäis sen ensistä suomalais-ryssäläisheen valtioon ja hiljemin osaksi suur-Suomea. Niinpä autoriteetit haluthiin, ette Ruijhaan siirtynheet soppeuvuthaan ruijalaisheen yhtheiskunthaan. Het perustethiin uusia kouluja ja kirkkoja, joitten avula vahvistethiin ruijan kieltä.

Tääpänä oon aivan toisin. Kväänit oon luonolinen osa ruijalaista yhtheiskuntaa. Monet haluthaan pittää kiini omista juurista. Heilä oon omat järjestöt ja kulttuurifestivaalit. Autoriteetit oon päättänheet, ette kväänit oon oma vähemistö Ruijassa, ja kväänin kieli oon oma kieli.

"De arbetade flitigt, skaffade sig nya vänner och startade nya familjer."

Kväner

Människor som invandrade till Nordnorge från svenska och finska Tornedalen samt norra Finland kallas för kväner. Genom tiderna har det begreppet tolkats på många olika sätt. Till en början var de välkomna, men efter hand blev de så många att de norska myndigheterna kom att se dem som en fara.

Myndigheterna fruktade att invandrare från Finland skulle ställa krav på norskt land som ytterligare en del av finsk-ryska riket. Olika åtgärder sattes in för att anpassa invandrarna till det norska samhället. Nya skolor och kyrkor, som skulle öka användningen av det norska språket är ett exempel på detta.

Idag är det annorlunda. Kvänerna är en naturlig del av det norska samhället. Många är intresserade av sina rötter. De har sina egna organisationer och firar sig själva genom egna kulturfestivaler. Myndigheterna har bestämt att kvänerna är ett minoritetsfolk i Norge och kväniska är erkänt som ett eget språk.

"Människor som invandrade till Nordnorge från svenska och finska Tornedalen samt norra Finland kallas för kväner."

UUET PAIKAT JA UUET KAUPUNGIT

Ensimmäiset Ruijhaan siirtynheet asetettiin jokivarsille ja vuononpohjille. Siellä he viljoihin maata, piettiin eläimiä, pyyettiin kallaa ja kaaettiin tukkipuita taloja varten.

Vuonon 1830 jälkeen tämä alko muuttumaan. Eelheikki usseimat viljoihin maata, mutta nyt alettiin hakemaan kans palkalista työtä. Ihmiset siirtyivät likemäs merta ja kauvemas öysthään, erillikaisesti Varenginvuonhoon.

Kaupungit ja fiskuväirit kasuttiin. Vesisaaresta tuli kväänin oma "pääkaupunki" missä he asuttiin tiivisti yhdessä joko omissa kaupunginosissa tai vuonon varrele kasunheissa uusissa kylissä. Monet matkustettiin eelheen Amerikkhaan.

New places and new cities

The first immigrants settled down alongside the rivers and inmost in the fjords. Here they cultivated the land, held livestock, fished and collected lumber to build their houses.

After 1830, the character of the immigration changed. Even though most people still cultivated the land, it became more common to get a job on the side. They moved closer to the sea, and were drawn east, primarily to the areas around Varangerfjord.

Towns and fishing settlements grew. Vadsø became the immigrants' "capital". There they lived close together in separate neighbourhoods, or in new villages on the outskirts of town. Many travelled on to America.

UUET YSTÄVÄT JA UUET PERHEET

Ruijhaan siirtynheet olttiin tervetulheet maahan. He olttiin sepät työtelijät, saattiin uusia ystäviä ja perustettiin uusia perheitä. Vaikka monet menttiinki naimishiin toistensa kans, niin yhä useammin suomalaiset ja tornionlaaksolaiset miehet naittiin saamelaisen kans. Siiheen lahiin he päästtiin omistamaan poroja, ja saattiin sikkarin leipätyön.

Hiljemini oli tavallista mennä naimishiin myös ruijalaisten kans. Niin oli helpompi soppeutua ruijalaiseen yhteiskuntaan. Kaikista köyhiimille kävi huonomin. Heät, jotka ei pärjänheet itte, lähätettiin takasin sinne mistä he olttiin tulheetki. Tämä koski erillikaisesti yksinäisiä vaimoja, joilla oli lapsia. Esimerkiksi "Piika" Brith Kaisa Kollajärvi lähätettiin takasin 8 viikon vanhaan lapsen kans vuona 1870.

New friends and new families

The immigrants were welcomed in Norway. They were good workers, quickly made friends and established new families. Even though most immigrants married within the community, initially many men married into Sami families. This gave them access to the reindeer herds, and secured them work and an income.

After a while, it became more normal to marry Norwegians. This made it easier to become a part of the Norwegian society. However poor people had a much harder time. Those who couldn't provide for themselves were sent back. This particularly affected single women with children; for instance, in 1870 the maid Brith Kaisa Kollajärvi was sent back with a child merely 8 weeks old.

KVÄÄNIT

Niitä ihmisiä, jotka Tornionlaaksosta ja Suomesta siirtyivät Norjan Finmarkkhuun ja Pohjais-Tromsshaan, kuttuttiin kvääniksi. Kväänillä on aikojen kuluessa ollu monta eri roolia. Aluksi kväänit olttiin tervetulheet Ruijhaan, mutta sitte heitä tulttiin jo niin paljon, ette Ruijan autoriteetit nähttiin heät jo vaaraksi.

He pölättiin, ette Suomesta siirtynheet alettais vaatimaan ittele Ruijan maata ja liitettäis sen ensistä suomalais-ryssäläiseen valtioon ja hiljemini osaksi suur-Suomea. Niinpä autoriteetit haluttiin, ette Ruijhaan siirtynheet soppeuvuthaan ruijalaiseen yhteiskuntaan. He perustettiin uusia kouluja ja kirkkoja, joitten avulla vahvistettiin ruijan kieltä.

Tääpänä on aivan toisin. Kväänit on luonolinen osa ruijalaista yhteiskuntaa. Monet haluthaan pittää kiini omista juurista. Heillä on omat järjestöt ja kulttuurifestivaalit. Autoriteetit on päättäneet, ette kväänit on oma vähemistö Ruijassa, ja kväänin kieli on oma kieli.

"They were good workers, quickly made friends and established new families."

Kvens

Immigrants from Tornedalen and Finland to Finnmark and Northern Troms in Norway are called Kvens. Over the years the term has been interpreted in different ways. At first they were welcomed; however as the number of immigrants increased the Norwegian government considered them to be a threat.

They feared that the Finnish immigrants would attempt to claim Norwegian territory, first as a part of the Finnish-Russian Empire, and later the Finnish republic. Different measures were initiated to help the immigrants adapt to the Norwegian society. For example, new schools and churches were built that were intended to strengthen the use of the Norwegian language.

Today, the situation is different. The Kvens are an integral part of the Norwegian society. Many are concerned with maintaining their roots. They have their own organisations and hold festivals to celebrate their culture. The government has stated that the Kvens are a Norwegian minority, and the Kven language is recognized as a separate language.

"Immigrants from Tornedalen and Finland to Finnmark and Northern Troms in Norway are called Kvens."